

tíðindablaðið sosialurin

Telefon 118 20
Argjavegur 26, 3800 Argir
Postsmoga 76, 3800 Tórshavn

Útgávudagar: týsdag, hósdag og leygarðag

Lýsingar skulu vera okkum í hendi í seinasta lagi kl. 10 dagin fyri útgávudagin

Útgevart:
P/f Sosialurin
Ábyrgdarblaðstjóri:
Jan Müller
Fyrirskastjóri:
Krisjan Dahl
Bláðólk:
Hægni Djurhuus
Randi Jacobsen
Dagny Joensen
Uppseting:
P/f Sosialurin
Prent:
P/f Pressan 1981

Yvirgangs- virksemi — kann tað raka okkum?

YVIRGANGSVIRKSEMI

ella terrorisma, sum tað eisini er kent undir, gerst meira og meira vanligt í londunum rundan um okkum. Leita vit bert nøkur ár aftur í tíðina, tá fleiri ísrælsk ítróttarfolk lótu lív av terroristaáðum undir eini olympiada, so var tað ein hending, sum skelkaði heimin í langa tíð aftaná.

Í DAG hoyra vit tíanverri um slíkar hendingar nærum dag um dag, tær eru vorðnar gerandis. Talan er um ávísir bólkar — oftani politiskar og oftani átrúnaðarligar — sum vilja gera vart við seg við at gera seg inn á heilt ósek menniskju. Á henda hátt vilja teir vísa restini av heiminum, at teir eru til og hvat teir standa fyri. Hóast tað finnst ymisk sløg av terrorbólkum við ymsum endamállum, so er alt terrorvirksemi at meta sum forkastiligt. At heilt ósek og tilvildarlig menniskju verða myrd, kann einki rættthugsandi og at sær komið menniskja góðtaka.

MEN um somu tíð, sum hetta hendir, so eiga vit eisini at spyrja okkum sjálvi, hví tilíkt verður framt. Er tað eisini okkara samfelag, sum er vorðið sjúkt og kanska ikki bert terroristar. Tað kunnu helst vera nógvir meiningar um, hvussu samfelagini eiga at byggjast upp og verða stýrd, men at terroristar

móti ósekum menniskjum skulu nýtast til at fremja eina sök, tað kann eingin góðtaka.

HIGARTIL hava vit bert hoyrt um yvirgang í londum, sum liggja langt burtur frá okkara lítla oyggjalandi her í Norðuratlantshavi. Vit munnu tá hava hugsað, at vit fara helst at verða spard, tí eingin man hava áhuga í at gera seg inn á okkum — í Føroyum. Tí, til hvat nyttu! Soleiðis hava íbúgvarnir í Keypmannahavn helst eisini hugsað — til teir bráðliga vórðu vitni til eina herviliga terroratgerð, har fleiri fólk lótu lív og enn fleiri eru løstað. Slík atgerð kundi eins væl rakt ein av okkara, tí stórt tal av føroyingum býr í Danmark.

NÚ terrorvirksemið er komið til Danmarkar, munnu fleiri okkara helst spyrja: nær kemur tað til Føroya? Vit kunnu bert vóna, at vit sleppa undan slíkum atgerðum. Men vit hava helst lítlan móguleika at verja okkum imóti tí annað enn at vera »uppá vakt«.

HÓAST vit hava djúpastu samkenslu við teimum óseku, sum hava latið lív undir terroratgerðum aðra staðni — eit nú Keypmannahavn og hóast vit vanvirða tey fólk, sum standa aftanfyri slíkar brotsgerðir, so duga vit helst fult út at ímynda okkum hesi víður-skifti, tí vit higartil hava verið spard. Tann dag vit sjálvi verða fyri missi, tá munnu vit av álvara fara at kenna á okkum, hvat henda óhugnaliga og eitrandi sóttin sum yvirgangsvirksemi er, hevur at týða fyri øll menniskju uttan mun til hvar vit eru stødd í heiminum.

jamú

grindaágangurin

Tað er ikki eiti á ágangi, sum í hesum døgum verður furdur fram imóti grindadrápi í Føroyum.

Og hetta kemur frá londum, sum skuldu hugsa seg eitt sindur um, áðrenn tey fóru í hernað imóti Føroyum og føroyingum.

Tí ikki verða tað føroyingar, sum koma at oyða livið í havinum. Men heldur tann oyðandi krigsidnaðurin.

Har Svøríki, sum eitt av teimum fremstu seljaralondum av oyðandi vápnum, er við at týna túsendtals mannaliv.

Og burturkastid frá atomvápnunum, sum bæði verða brúkt í luftini og í sjónum gera tað, at maturin er eitraður.

Drekki vatnið í Føroyum er illa brúkið orsakað av royndarspreiðingum.

Nei, tað vera ikki føroyingar, sum týna grinda-hvalin við drápi til matna.

Annars høvdu teir, sum i dag fara ágangin fram imóti føroyingum, ikki verið so byrgir, um ikki føroyingar við livinum i

vága ferdur fisk til tað krigsherjanda ONGLAND.

Tá eingin annar tordi at sigla, tá sigldu føroyingar, men alt hetta tykist nú at vera gloymt, men hvat er tað, sum í veruleikanum fær hesar stóru tjóðir sum Bretland og Svøríki at fara í hernað, helst er tað øvundsjúkan yvir, at hetta litla landið, Føroyar, roynir at klára seg sjálv.

Tær stóru tjóðirnar skuldu heldur tikið hondina í egna barm. Hvat við valdgerðunum á fótbóltsvøllum og narkotikamisnýtslan og ikki at gloyma tað loyva barnadrápið við fósturtøku.

Grindarakstur tykist at hava størri týðning, gloymd eru orð Churchill's »Tann litla tjóðin, sum við sinari stoðutakan, skal ongantið verða gloymd«.

Og hvat var tað hon ikki skuldi verða gloymd fyri.

Tað vóru føroyingar, tá eingin annar tordi, sum sigldu við fiski og har við vóru við at hjálpa til at berja niður krigságangin, sum var, og nú verður sum takkarløn ágangur furdur

fram imóti liviviðurskiftunum hjá føroyingum.

Veruleikin er tann, at um føroyingar ikki vóru við at sigla fisk til Onglands í 1940-1945, so hevði verið mangan svangligt og nú skula teir seta forboð fyri keypan av føroyskum fiski, og við lygnum seta forboð fyri grindaveiðu.

Oftani mugu ringar tungur føra mann so víða, tað má sannast her. Men eitt skal standa fast, við lygnum skula tey ikki kúga okkum.

Danski grønlandsmálaráðharrin Tom Højen segði tað so satt og ræmmandi: »Vit eiga at hyggja um okkum sjálvi, áðrenn vit tala um onnur, tí hvat gera vit, tá grisarnir verða slaktaðir, og hvat við høsnunum!

Vit royna at krógva okkara slátrhús burtur, tí har gongur ikki alt so greitt fyri seg.«

Gott at vita at tað er onkur, sum tekur undir við okkum føroyingum.

Sverre Midjord

Bjálkin og flísir

Tað var rættuliga tíðliga í barnaárunum, at ein fór at fáa hylling á. Eitt nú hvussu menniskjalýndið er vorðið. Henda yvirskriftin minnir meg nógv um eitt nú tað mest aktuella, ið er frammi í pressuni her heima, og tá helst í »Stóra Bretlandi« — um grindadráp í Føroyum. Satt at siga hevði eg væntað, at onkur her á landi var so væl útbúgvinn, at hann kundi forsvara okkum føroyingar imóti bretum. Um ikki annað so við penninum. Tí vápn hava vit ongantið droymt um at nýta móti okkara medmenniskjum. Hetta við at vit drepa grind, tað kann enn á sinni steðga til kanska eina seinni umrøðu. Eitt skal standa fast, at grindin kemur til okkara, sum ein av mongum guðsgávum.

Tað, sum ørkymlar meg mest, er, at vit føroyingar verða av bretum mettir sum ein blóðtyst tjóð. Skamm í tungurnar. Eg tonki mær til, at bretar royna at káva útyvir stóra fólkadrápið 29. mai í ár í Bruxelles. Hattar kann ikki káva útyvir. Vit eiga film, og so er tað longu komið í veraldarsøguna.

At hattar ummæli um føroyingar, kundi av ill-

vilja komið frá einari hvørjari aðrari tjóð, skal eg ikki taka so tungt. Men at tað skal koma frá bretum, tað kann fáa eins blóð upp á kók. Vit, ið minnst longur aftur í hesi öld enn til »Greenpeacear«, stendur tað klárt í minninum, tá bretar lógu her um oyggjar okkara og eyðrændu við trólinum. Bæði smátt og stórt av fiski. Tað segði seg sjálv, at føroyingurin tá á døgum litið formáddi sær móti Bretlandi, ið var heimsveldi.

Tá veiddu vit við onguli og steinim, seinni lodd og snøri og tveir húkar.

Føroyingurin bleiv nærmast otaður av sinum egnu grunnum, langt av landi, so sum til Íslands. Seinni til Grønlands og enn longur. Tibetur eru vit føroyingar í dag vaknaðir við, so vit kunnu teljast millum idnastu sjómenn og fiskimenn.

Tað gav at bita undir seinasta heimsbardaga. Hvør átti tá livið í bretum við fiskamat? Føroyingar sjálvandi! Millum minur, bumbur, kanónir og allan annan fjandaskap bæði undir og oman á vatnum eins og loftinum. Hvør setti liv og skip i vága tá? Føroyingar!

Hvat segði »Churchill stórmenni«? »Hettar skal

ikkil verða tykkum føroyingum gloymt.« Ikkil veit eg, Churchill fekk sparkið. tá neyðin fór at gloymibókina. T.v.s. eftir val.

Hvat fingur føroyingar? Heimsins løn! Og so nú geva Greenpeaceararnir okkum ummæli. »Ein blóðtyst tjóð, ið drepur grind, so hvalirnir bløða.« Og stovnurin er í vanda. Mini ráð eru. Stingið hondina í egna barm. Tá føla tit roykin av menniskjablóði í milliónatali.

Enn kunnu vit binda um heilan finger. Høvdu tit bara vitað, hvussu beiskur rákin er í munninum á okkum. Av tilikum ummæli, og so at senda út um øll lond.

Hvussu rik vit eru, skal standa ósvarað. Men okkara størsta rikidømi er, at vit liva við friði í Føroyum.

Vágur, tann 20. juli 1985
Hentzar Joensen

